

“Het Generiek kompas is doordrenkt van het leren en ontwikkelen, want het is een heel nieuwe beweging”

Hoe pakken de adviezen, richtlijnen, handreikingen of standpunten van het Zorginstituut in de praktijk uit? In hoeverre sluit dat wat ‘aan het bureau’ is bedacht aan op de dagelijkse praktijk ‘aan het bed’? Deze keer: **het Generiek kompas ‘Samen werken aan kwaliteit van bestaan’**.

Tekst Jasper Enklaar

Beeld De Beeldredactie | Marco Okhuizen en Kees Beekmans

aan het **Bureau**

Esther de Louwere is adviseur bij het Zorginstituut.

“De zorgvraag stijgt, maar het aantal mensen dat in de zorg werkt daalt. We moeten daarom anders kijken naar hoe we de zorg organiseren. De afgelopen decennia zijn we eraan gewend geraakt dat alles met zorg opgelost moet worden. Maar mensen met welzijnsvragen zijn beter te helpen met steun uit de buurt en het sociaal domein. Daar ligt ook een opgave voor de samenleving. Wat kunnen we met elkaar en voor elkaar betekenen? Want zo blijft de zorg beschikbaar voor de meest kwetsbare mensen die dat het hardst nodig hebben.

Het Generiek kompas is bedoeld om passende zorg aan mensen met een brede zorg- en ondersteuningsvraag beter vorm te geven. Of dat nu thuis, in de wijk of in het verpleeghuis is. Bijna twintig partijen gingen hiermee in 2022 aan de slag. Het Zorginstituut is bij de ontwikkeling van het kompas betrokken geweest. Het wordt nu stapsgewijs ingevoerd en de betrokken partijen pakken allerlei onderdelen op. Vanuit de implementatie van het kompas zien we al mooie voorbeelden. Het Generiek kompas kent verschillende ‘bouwstenen’ die een samenhangend geheel vormen. Het gaat over leren en ontwikkelen, over de manier van organiseren en het bouwen van netwerken.

Het kompas is doordrenkt van het leren en ontwikkelen, want het is een heel nieuwe beweging: hoe kunnen we met elkaar de zorg vormgeven, niet alleen met de professionals, maar ook met de omgeving, naasten en mantelzorgers? Het is belangrijk om met elkaar het gesprek te voeren over wat mensen nog zelf kunnen. En wat kunnen naasten, wat kan de samenleving? Hoe kunnen we mensen in hun eigen kracht zetten en hoe betrekken we daar ook de naasten en de omgeving bij? Dus niet alleen de zorg, maar de hele gemeenschap. Zorgen doen we samen.”

aan het **Bed**

Cynthia Arnold is leefcoach bij Actief Zorg in Waspik en Oosterhout.

“Ik werk op projectbasis voor Community Care, een domeinoverstijgende samenwerking van verschillende zorgorganisaties, vooral voor kwetsbare ouderen. In lijn met het Generiek kompas kijken we eerst waar ouderen tegenaan lopen. Door in gesprek te gaan over de wensen kunnen we een ondersteuningsplan maken. We zetten de lijnen uit: wat kunnen de naasten van de oudere doen? Wat kunnen mantelzorgers? Wat kunnen vrijwilligers? Wat zou technologie nog voor diegene kunnen betekenen? En dan pas de zorgprofessional. Volgens de ‘schijf van vijf’. Het is een andere denkwijze, want eerst was het altijd de professional die meteen werd ingezet. Nu kijken we eerst in het ‘voorliggende veld’: de vrije inloop, vrijwilligers, de burens, wijkcentra, de bibliotheek. Het is een heel andere manier van denken. Je moet ook de mensen zelf anders laten denken: wat kan ik nog zelf, wat zou ik nog met technologie kunnen? Dan ga ik achteroverleunen en kijken wat ze wel of niet aanpakken. Dat heb ik echt moeten leren.

Als leefcoach breng ik het netwerk in kaart en bemiddel ik in dat netwerk. Ik breng burens met elkaar in contact, leg contact met vrijwilligers. Of ik ga met mensen mee naar het lokale buurthuis. Soms hebben ze een klein zetje nodig om over die drempel heen te gaan. Als je mensen met elkaar verbindt, zie je dat ze vaak dezelfde problemen of dezelfde vragen hebben. Als je dat laagdrempelig met elkaar verbindt, zie je vanzelf een netwerk ontstaan. Een leefcoach is op zijn best als je zo vroeg mogelijk betrokken raakt. Het is aangetoond dat leefcoaches de Wlz zo'n acht tot tien maanden kunnen uitstellen. Dit is echt een ontlasting van de zorg. Van huis uit ben ik wijkverpleegkundige, maar hier kan ik veel meer betekenen.”

“Leefcoaches kunnen de Wlz zo'n acht tot tien maanden uitstellen. Dat is echt ontlasting van de zorg”